

DODATAK SETU DOKUMENTACIJE

(regulisano Standardom 28.38 - Procedura dokumentiranja sestrinskih postupaka – usvojeno 07.12.2017)

UPUTSTVO ZA VOĐENJE SESTRINSKE DOKUMENTACIJE

Sestrinska dokumentacija ima set dokumenta (**ukupno 16 dokumenata**) i sastavljena je na način da sestre mogu procijeniti pacijentovo stanje i na osnovu toga donijeti određene zaključke, dijagnosticirati problem i odrediti količinu zdravstvene njege i na taj način poboljšati kvalitet u pružanju njege. Klasifikacija sestrinskih dijagnoza, ciljeva i intervencija smatra se jednim od najvećih postignuća u sestrinstvu. Istovremeno je to instrument razvoja u sestrinstvu i u zdravstvu općenito.

1. Sestrinska lista
2. Plan zdravstvene njege
3. List praćenja apstinencijalnih tegoba
4. List aplicirane medikamentozne terapije
5. Provedeni sestrinski postupci
6. Lista sestrinskog dekurzusa
7. Unos i izlučivanje tekućine
8. Medicinsko-tehničko-dijagnostički postupci
9. Zapisnik o nepredviđenom događaju
10. Otpusno pismo zdravstvene njege
11. Lista praćenja dekubitusa
12. Obrazac primopredaje ličnih stvari pacijenata
13. Izjava o samostalnom napuštanju hospitalizacije
14. Obrazac za rezultate skrininga testa urina i salive
15. Set skala zdravstvene njege
16. Kategorizacija pacijenta
17. Uputstvo za plan njege i definisanje sestrinskih dijagnoza

1. (dodatak) Sestrinska lista je osnova za bazu podataka, a u Zavodu prilagođena u radu sa ovisnicima- psihijatriskim bolesnicima. Izvorna sestrinska lista je autorsko djelo Majde i Oskara De Miranda (ICN). Sestrinska lista se popunjava u Ambulanti za svakog hospitalnog pacijenta, popunjava se svaka rubrika, a popunjava se odmah pri prijemu. Istu popunjavaju odgovorna sestra ambulante i medicinska sestra/tehničar.
2. (dodatak) Plan zdravstvene njege- popunjava se odmah po prijemu pacijenta na odjeljenje i izrađuje ga glavna sestra odjeljenja, sestra koja planira i daje zadatke za njegu, u radno vrijeme, a izvan radnog vremena isti izrađuju sestre- tehničari.

- 3. (dodatak) List zdravstvene njege**, praćenje apstinencijalnih simptoma i vitalni parametri. Popunjavaju ga medicinske sestre tehničari se na hospitalnom tretmanu za pacijente ovisnike o PAS, a može se koristiti za plan njege.
- 4. (dodatak) List aplicirane medikamentozne terapije** – se koristi za pacijente hospitalnog tretmana a popunjavaju ga medicinske sestre/tehničari.
- 5. (dodatak) Lista provedenih sestrinskih postupaka-** popunjavaju medicinske sestre tehničari, može da se oslanja na plan zdravstvene njege (u Zavodu za bolesti ovisnosti se izrađuje na hoispitalnom tretmanu, Dnevnoj bolnici i Odsjeku OST-a).
- 6. (dodatak) Trajno praćenje stanja pacijenta (DECURZUS)** – medicinske sestre tehničari upisuju sve promjene kod pacijenta (u Zavodu za bolesti ovisnosti se izrađuje na hospitalnom tretmanu, Dnevnoj bolnici i Odsjeku OST-a), može se koristiti za plan njege.
- 7. (dodatak) Unos i izlučivanje tekućine** – popunjavaju medicinske sestre tehničari na hospitalnom tretmanu, (po instrukciji doktora).
- 8. (dodatak) Medicinsko-tehničko-dijagnostički postupci**- se koristi za pacijente hospitalnog tretmana, Dnevne bolnice i OST programa, a popunjavaju ga medicinske sestre/tehničari.
- 9. (dodatak) Zapisnik o nepredviđenom dogadaju** – popunjava se odmah nakon incidenta, a popunjavaju ga svi radnici koji su prisustvovali dogadaju.
- 10. (dodatak) Otpusno pismo zdravstvene njege** - popunjava se samo za pacijente za koje je potreban nastavak zdravstvene njege.
- 11. (dodatak) Lista praćenja dekubitusa** - medicinske sestre tehničari popunjavaju listu samo za one pacijente na hospitalnom tretmanu za one pacijente koji su u riziku od dekubitusa.
- 12. (dodatak) Obrazac primopredaje ličnih stvari pacijenata** - medicinske sestre tehničari popunjavaju listu prilikom prijema, samo za one pacijente na hospitalnom tretmanu.
- 13. (dodatak) Izjava o samostalnom napuštanju hospitalizacije** – samo za pacijente na hospitalnom tretmanu.
- 14. (dodatak) Obrazac za rezultate skrining testa urina i salive** – se popunjava pri Ambulanti, Savjetovalištu, OST-u i na drugim klinikama (u dva primjerka).
- 15. (dodatak) Set skala zdravstvene njege** - samo za pacijente na hospitalnom tretmanu, a popunjavaju ga glavne sestre odjeljenja i medicinske sestre/tehničari.
- 16. (dodatak) Kategorizacija pacijenta** – medicinske sestre/tehničari popunjavaju obrazac odmah po prijemu, uz sestrinski list. Za pacijente hospitalnog tretmana, pacijente visokog rizika ispunjavaju obrazac svakodnevno, a za one pacijente srednjeg i niskog rizika dva puta u toku hospitalizacije.
- 17. Uputstvo za plan njege i definisanje sestrinskih dijagnoza**

Sarajevo, 17.01.2018

Pripremila:
Magbula Grabovica,
mr.zdravstvene njege i terapije

SESTRINSKA LISTA

1

JU Zavod za bolesti ovisnosti KS			
Matični broj JMBG	Datum i sat prijema	Način prijema Hitni ☐ Predovni ☐ Premještaj ☐	Odjel
Ime i prezime	Datum rođenja	Adresa i br. telefona	Zanimanje
	Spol M ☐ Ž ☐		Radni status
Med./lječarska dijagnoza		Osoba za kontakt (ime, prezime, adresa, br. telefona)	
		Osiguranje	
Upućen od	DZ/CMZ kojem pripada	Planirani otpust ..... Stvarni	
Broj hospitalizacije		kući ☐ druga ustanova ☐ sanitet ☐ vlastiti prevoz ☐ Obitelj udomitelja-skrbnika	
Alergije DA ☐ NE ☐	LJEKOVI ..... OSTALO		
Procjena samostalnosti	0 – nije ovisan ☐ 1 – ovisan u manjem stepenu ☐	2 – ovisan u višem stupnju ☐ 3 – ovisan u visokom stupnju ☐	4 – potpuno ovisan ☐
Saradnja	Prihvata ☐ odbija ☐ ne razumije ☐ provjerava ☐ drugo ☐		
Fizičke aktivnosti	hodanje – 0, 1, 2, 3, 4 premještanje – 0, 1, 2, 3, 4	sjedenje – 0, 1, 2, 3, 4 stajanje – 0, 1, 2, 3, 4	okretanje – 0, 1, 2, 3, 4 ostalo
Komunikacija	Uspješno odgovara na pitanja ☐ Daje nepotpune odgovore ☐	Odgovara pitanjem ☐ Provjerava pitanjem ☐	Odgovara usklađeno ali usporeno ☐
Aktivnosti koje utiču na zdravlje	Zloupotreba PAS DA ☐ NE ☐ Koja ..... /god.....	Alkohol DA ☐ NE ☐ količina/dan ..... /god.....	Pušenje DA ☐ NE ☐ kom/dan ..... /god.....
Prehrana	Dijjeta	Somatska oboljenja (dg.)	
Apetit	normalan ☐ povećan ☐ smanjen ☐ mučnina ☐ povraćanje ☐ uzrok	Žvakanje bez teškoća ☐ teško ☐ uzrok	
Gutanje	bez teškoća ☐ otežano ☐ teško ☐ ostalo ..... uzrok	Zubna proteza DA ☐ NE ☐ osobitosti	
Sluznica	normalna ☐ suha ☐ naslage ☐ oštećena ☐	Osobitosti i opis	
Eliminacija	zadnja defekacija	Inkontinencija ☐ proljev ☐ opstipacija ☐ ileostoma	
Eliminacija stolice	.....	kolostoma ☐ rektalno ☐ pražnjenje ☐ ostalo	
Eliminacija urina	normalna ☐ inkontinencija ☐ vrsta inkontinencije ..... urin. kateter ☐ zadnja promjena	urostoma ☐ osobitosti	
Znojenje	normalno ☐ smanjeno ☐ povećano ☐	Hepatitis B I/III C, HIV status	
Iskašljavanje DA ☐ NE ☐	bez teškoća ☐ otežano ☐ sluz ☐ gnoj ☐ krv ☐	osobitosti	
Perceptivne sposobnosti	Vid dobar ☐ oštećen ☐ slijep ☐	Naočale ☐ leće ☐ očna proteza ☐	osobitosti .....
Sluh	dober ☐ oštećen ☐ gluh ☐ ostalo	Slušni aparat DA ☐ NE ☐ drugo	osobitosti .....
Skale procjene			
Govor	bez teškoća ☐ afazija ☐ ostalo	AN427 + niciRA	
Spavanje	Nesanica DA ☐ NE ☐ Hodanje u snu DA ☐ NE ☐	osobitosti spavanja	

Svijest	očuvana ☐ somnolencija ☐ sopor ☐ stupor ☐ koma ☐ ostalo ..... iluzije ☐ halucinacije ☐ opis.....		konfuzija ☐ ostali poremećaji svijesti ☐
Orijentacija	prema sebi ☐ prema drugima ☐ prema situaciji ☐ vremenu ☐ mjestu ☐		
Seksualnost	Prva menstruacija	Osobitosti vezane uz spolnost	
Zadnja menstruacija			
Ponašanje Prilagođeno situaciji ☐	usporen ☐ uplašen ☐ ukočen ☐ sumnjičav ☐ nemiran ☐	razdražljiv ☐ ubrzan ☐ uznemiren ☐ bučan ☐	veseo ☐ ljut ☐ zbumjen ☐ zahtjevan ☐ tužan ☐
Prihvaćanje zdravstvenog stanja	neprihvatanje ☐ prilagođavanje ☐ prihvatanje ☐ ostali oblici ponašanja		
Vjerska uvjerenja	ograničenja	Samopercepcija sigurnost, strah...	
Percepcija hospitalizacije			
FIZIKALNI PREGLED		visina	Promjena tjelesne težine
Puls/min	Temperatura i način mjerjenja	težina.....ITM.....	Krvni pritisak
Disanje i osobitosti			
Koža – izgled i promjene		Koju pas zloupotrebjava, koliko dugo i kako	
Glava i vrat			Legenda: D=dekuibitus E=edemi H=hematom R=oštećenja tkiva
Toraks			
Abdomen			
Gornji ekstremiteti			
Donji ekstremiteti			
Terapija koju uzima:			
Znanje o: bolesti	stečeno ☐ nije stečeno ☐ djelimično stečeno	Rizik za: pad ☐ povrede ☐ infekciju ☐ ostalo	
terapiji	stečeno ☐ nije stečeno ☐ djelimično stečeno		
načinu života	stečeno ☐ nije stečeno ☐ djelimično stečeno		
Sestrinske dijagnoze			
Osobitosti o pacijentu:			
Potpis med. sestre i broj registra			

Legenda: 0-nije ovisan=samostalan, 1-ovisan u manjem stepenu=treba pomagalo, 2-ovisan u višem stepenu=treba pomoći druge osobe,
3-ovisan u visokom stepenu=treba pomagalo i pomoći druge osobe, 4-potpuno ovisan

PLAN ZDRAVSTVENE NJEGE

Ime i prezime: _____ JMBG: _____ Matični broj: _____ List br. _____

Pregled sestrinskih zapažanja i sestrinskih postupaka
(OST Program / Dnevna Bolnica / Odjeljenje za narkomaniju)

Datum/ vrijeme	Vrsta zapažanja / sestrinska dijagnoza	Aktivnosti zdravstvene njegе	Cilj	Evaluacija	Potpis MS/T

Δ0427
Doc. dr sci TM
pri
Subotić

LIST ZDRAVSTVENE NJEGE
(praćenje apstinencijalnih simptoma i vitalnih parametara)

Ime i prezime: _____ JMBG: _____ Matični broj: _____ List br. _____

Praćenje i zapažanje tokom 24h
 (Odjeljenje za narkomaniju)

Datum																
Sat	d	n	d	n	d	n	d	n	d	n	d	n	d	n	d	n
1.Zijevanje																
2.Kihanje																
3.Zujanje																
4.Povraćanje																
5.Proliv-diareja																
6.Preznojavavanje																
7.Tremor																
8.Guščija koža																
9.Nemir																
10.Gubitak apetita																
11.Bolovi u trbušu																
12.Bolovi u mišićima																
13.Slabost																
14.Neraspoloženje																
15.Napetost																
16.Želja za drogom																

Sat	ujutro															
	uveče															
Puls	ujutro															
	uveče															
R.R.	ujutro															
	uveče															
Temperatura	ujutro															
	uveče															
Širina zjenica u mm	ujutro															
	uveče															

Simptome krize (ustezanja) ocijeniti pomoću stepena izraženosti od 0-3
 (0-nisu izraženi, 1 – slabo izraženi, 2 – umjereno izraženi, 3 – jačko izraženi)

Dok. dr. sc. M. Š.

LISTA APLICIRANE MEDIKAMENTOZNE TERAPIJE

4.

Odjeljenje

Ime i prezime pacijenta

Matiční br.

LISTA PROVEDENIH SESTRINSKIH POSTUPAKA

Ime i prezime pacijenta: _____

Matični broj: _____

Odjel: _____

TRAJNO PRACENJE STANJA PACIJENTA (DECURSUS)

UNOS I IZLUCIVANJE TEKUCINA

Ime i prezime: ..... **Matični broj:** ..... **Odjel:** .....

7.

- znojenje, povraćanje, vlaženje...

Doc. dr. sc. m.

MEDICINSKO-TEHNIČKI I DIJAGNOSTIČKI POSTUPCI

Ime i prezime: _____ JMBG: _____ Matični broj: _____ List br. _____

(OST Program / Dnevna Bolnica / Odjeljenje za narkomaniju/Ambulanta Zavoda)

ZAPISNIK O NEPREDVIĐENOM DOGAĐAJU

Datum..... vrijeme..... mjesto događaja.....
prezime i ime učesnika.....

1) PRIRODA DOGAĐAJA

- 1) autoagresivnost
- 2) heteroagresivnosti
- 3) oštećenje materijalnih dobara
- 4) drugo, navesti.....

2) STATUS UČESNIKA U DOGAĐAJU

- 1) zaposlenik
- 2) pacijent/stranka (ako je broj 2, zaokružiti podatke za pacijente)

Za pacijenta

- 1) hospitaliziran u našoj Ustanovi , gdje..... od kada.....
- 2) ambulantna obrada
- 3) na prijemu
- 4) drugo

3) OPIS DOGAĐAJA

4) MJERE U TOKU DOGAĐAJA

1) diskretni nadzor	2) stalni nadzor
3) kaiševi na postelji/magnetne vezalice	4) kaiševi na kolicima
5) ništa	6) drugo

5) MEDIKAMENTOZNA TERAPIJA PRIJE DOGAĐAJA DA NE

- 1) parenteralna
- 2) per os

6) DODATNA MEDIKAMENTOZNA TERAPIJA I PODUZETE MJERE POSLIJE DOGAĐAJA DA NE

Ako je odgovor "DA", koje su mjere (popuni broj 7).

7) O DOGAĐAJUOBAVIJEŠTENI

1) policija	2) vatrogasci	3) hitna pomoć
4) reanimacijska ekipa	5) istražni sudija	6) drugo

- 8) UČESNIK OBRAĐEN NA KLINICI URGENTNE MEDICINE KUM DA NE**
/incident je specifičan događaj kod kojeg je došlo do povredivanja učesnika ili veće materijalne štete/
- 9) OSOBA JE POSLIJE INCIDENTA:**
- 1) primljena u našu Ustanovu, odjeljenje.....
  - 2) primljena u drugu Ustanovu, na kliniku za.....
  - 3) odvedena s policijom
  - 4) umrla
  - 5) nema podataka
  - 6) ostala na istom osjeljenju
  - 7) premještena na drugo odjeljenje
- 10) BROJ OSOBLJA NA ODJELJENJU U VRIJEME INCIDENTA**
1) ljekara	2) medicinska sestra/tehničar	3) zdravstveni saradnik
4) ostali		
- 11) BROJ BOLESNIKA NA ODJELJENJU U VRIJEME INCIDENTA**
- 12) BROJ BOLESNIKA S PODUZETIM MJERAMA NA ODJELJENJU**
1) diskretni nadzor	2) stalni nadzor	3) kaiševi na postelji
4) kaiševi na kolicima	5) drugo	
- 13) OSOBA JE BILA VEĆ PREDHODNO UPLETENA U INCIDENT DA NE**
- 14) POSLJEDICE INCIDENTA**
1) povrede počinitelja incidenta	2) povrede bolesnika ili više bolesnika
3) povrede osoblja	4) prouzrokovana materijalna šteta
5) ostalo	
- 15) SVJEDOCI DOGAĐAJA**
- čitko ime i prezime _____ potpis _____

POTPIS
dežurna ili odjelenjska medicinska
sestra/tehničar

Zapisnik sastavio
Prezime i ime

Zapisnik dostavljen:

-
-
-
-

POTPIS
dežurni ili ljekar na odjeljenju

potpis

Sarajevo, _____

OTPUTNO PISMO ZDRAVSTVENE NJEGE

Pacijent	Datum rođenja	Adresa	Građ/građansko područje
		Tel.:	
Zakonski određen staratelj	Srodstvo	Adresa staratelja	
		Tel.:	
Datum prijem	Vrijeme otpusta (datum, sat)	Klinika/Odjel	
Medicinska dijagnoza kod otpusta		Izabrani porodični doktor	
		Sifra	

SOCIJALNI STATUS

Zvi sam DA/ NE o	Socijalno stanje	Ko mu može pružiti pomoći po otpustu iz Zavoda	U kojem segmentu njega, značajne osobe ne mogu pomoći:
Zvi se	Korisanik socijalne pomoći	☐ Suprug-a ☐ Roditelj ☐ Djeca ☐ Brat-sestra ☐ Prijatelj ☐ Sused-a ☐ Niko	☐ Članovi porodice ☐ Zdravstvena njega u kući ☐ Neprofilna organizacija ☐ Dostava hrane iz... ☐ Zdravstvena njega koju sam plaća ☐ Kućna pomoćnica ☐ Niko, nije trebalo

U kojem segmentu njega, značajne osobe ne mogu pomoći:

 Kod specijalnih postupaka (stoma, nazogastrična sonda, peritonealna dialisma, urinarni kateter)..... U obradi rane Kod prevencija komplikacija dugotrajnog ležanja Kod ločne higijene inkontinenčnog pacijenta Kod kupanja, tuširanja Drugo

PROVEDENA ZDRAVSTVENA NJEGA U ZAVODU/POSTUPCI

Koliko pacijent informiran i educiran u Zavodu o svom novonastalom zdravstvenom stanju	Nakon novonastalog zdravstvenog stanja, po otpustu iz Zavoda, što pacijent zna i može uraditi sam u procesu samozdravljenja
Informiran: Educiran:	
☐ Potpuno o Potpuno ☐ Delomično o Delomično ☐ Nikako o Nikako ☐ Značajne osobe F o Značajne osobe P Pacijentu date pisane upute ☐	

UTVRĐIVANJE POTREBA ZA KONTINUIRANOM ZDRAVSTVENOM NJEGOM U KUCI

Pacijent treba, po otpustu iz Zavoda, zdravstvenu njegu u kući	Vremensko razdoblje - duljina prvih postupaka ZN u kući
☐ Informacije patronalnoj MS ☐ Informacije MS druge kliničke jedinice ili stacionarne ustanove	☐ VRLD HITNO-na dan otpusta ☐ Treći dan po otpustu ☐ HITNO-pri dan po otpustu ☐ Tjedan dana po otpustu ☐ Drugi dan po otpustu

Fizičko stanje	Mentalno stanje	Aktivnost	Pokretljivost	Inkontinencija	Prenahra	Tekudina
☐ Dobro ☐ Srednje ☐ Slabo ☐ Vrlo loše	☐ Pri svijesti ☐ Apatičan, pasivan ☐ Konfuzan ☐ Stuporozan	☐ Pokretan ☐ Hoda uz pomoći ☐ Vezen na kolice ☐ Vezen na krevet	☐ Puna ☐ Ograničena ☐ Vrlo ograničena ☐ Nepokretan	☐ Nije ☐ Povremeno ☐ Unin ☐ Kompletno	☐ Dobri ☐ Osrednje ☐ Slabo ☐ Ne jede	☐ Dobro ☐ Osrednje ☐ Slabo piće ☐

Dekubitus (A/N N/I/n)	Druge rane DAH NE IH	Specijalne potrebe
Lokalizacija: Stepen: Veljina: Sekrecija: Prognoza rizika po Norton skali:	Tip rane: Lokalizacija: Veljina: Starost rane: Sekrecija: Kratak opis: <i>DOC. dr SCJ 102 Prva Subir</i>	☐ Stoma ☐ Kanila ☐ Nazogastrična sonda ☐ Peritonealna dialisma ☐ Kronična hemodializa ☐ Urinarni kateter ☐ CVK i Drugo

Opis pacijentovih problema, uzroka, simptoma

Kategorija pacijenta

I II III IV
0 0 0 0

PREPORUKE ZDRAVSTVENE NJEGE

Priporučen plan postupaka u ZNU Koliko puta u sedmici:

POTREBNI MATERIJALI/POMAGALA ZA ZDRAVSTVENU NJEGU

- Zavoj, higijena rane
- Inkontinencija
- Releacija urine
- Klizma
- Njega stome
- Njega kante
- Hranjenje na sondu
- Toiletna CVK
- Hranjenje na sondu
- Drugi:

Opis priporučenog materijala/opreme

POTREBNA TERAPIJA/LJEKKOVI KOD KUCE

Popis propisanih lijekova, dnevna doza, način uzimanja

Mogućnost uzimanja/primjene lijekova

- Pacijent može sam redovito uzimati lijekove
- Potrebna kontrola kod uzimanja lijekova
- Pacijentu treba druga osoba davati lijekove
- Potrebna primjena parenterale terapije

DRUGI ZDRAVSTVENI RADNICI KOJI SU, UZ LJEKARA, UKLJUCENI U LIJECENJE U ZAVODU

- Fizioterapeut
- Dietetičar
- Psiholog
- Logoped
- Drugi:

Daljnji tretman
 DA
 NE
Karta
Kome

PACIJENTOVО DOZIVLJAVANJE OTPUSTА (i njegovih značajnih osoba)

Datum:

Potpis glavne sestre odjeljenja

Telefon:

LISTA ZA PRAĆENJE DEKUBITUSA

IME I PREZIME:												DOB:						MB:						ODJEL:																						
DATUM:																																														
			Sali		2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22
			Leđa		2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22	2	6	10	14	18	22						
			L bok																																											
			D bok																																											
Opis rane ¹ I ⁰ , II ⁺ , III ⁺ , IV ⁺⁺ , N, INF, K																																														
VELIČINA RANE (širina, dubina, dužina)																																														
OKOLNO TKIVO (macerirano, upađeno)																																														
RUBOVI RANE (crvenilo, džepovi, granulacija)																																														
KOLIČINA SEKRECUE (mala, srednja, jaka)																																														
POSTUPAK S RANOM																																														
ANTIDEKUBITALNA POMAGALA																																														
UČESTALOST PRIJEVOJA																																														
NORTON SKALA																																														
EVALUACIJA																																														
POTPIS MEDICINSKE SESTRE																																														

¹¹ I,⁰ - CRVENILO - ne povlači se; II,⁰ - OŠTEĆENJE EPIDERMA; III,⁰ - OŠTEĆENJE POTKOŽNOG TKIVA; IV,⁺ - ZAHVAĆEN MIŠIĆ (kost, tetiva); N - NEKROZA; INF - POSTOJI INFEKCIJA; B - INTAKTNI MJEHUR ISPUŠTEN TEKUĆINOM (BULA); E - ESKARA

AD427

100

Obrazac primopredaje ličnih stvari pacijenta

Ime i prezime: _____ JMBG: _____ Matični broj: _____ List br.
(hospitalni tretman)

Datum prijema	Predao pacijent / saradnik/ Potpis:	Primio medicinski tehničar Potpis:
	LIČNA KARTA	NOVČANIK
	VOZAČKA DOZVOLA	BANKOVNE KARTICE
	PASOŠ	KLUČEVNI
	SAT	OSTALO
Datum otpusta	Predao medicinski tehničar Potpis:	Primio pacijent /saradnik/ Potpis:
Datum prijema	/NOVAC/ Ostavljen iznos novca na dan prijema: Predao pacijent / saradnik/ Potpis:	Primio medicinski tehničar Potpis:
	KUPOVINA:	
Datum otpusta	Predao iznos novca medicinski tehničar Potpis:	Primio iznos novca pacijent /saradnik/ Potpis:

Dok. dr. St.

JU Zavod za bolesti ovisnosti
Kantona Sarajevo

Sarajevo, 12. 12. 2017.

Broj protokola:

IZJAVA

Ja

(prezime, ime roditelja, ime)

JMBG:

*Samovoljno napuštam hospitalni tretman, a protiv savjeta
ljekara.*

Upoznat/a sam sa svim posljedicama ovakve odluke.

Potpis pacijenta (ime i prezime)

2017. 12. 12. RASABA
Doc. dr. sc. S. S.

JU Zavod za bolesti ovisnosti
Kantona Sarajevo (14a)

Nahorevska br.173,
Sarajevo
tel: 033 / 257750
fax : 033 / 257751

ODJELJENJE : NARKOMANIJA

Sarajevo, _____ 2017. godine.

Ime i prezime pacijenta _____

Broj protokola : _____

VRSTA PRETRAGA : Skrining test na narkotike i dr. psihoaktivne supstance

Vrsta hum. materijala:

URIN !!!

- AMFETAMINI _____
- METAMFETAMIN _____
- MDMA(XTC) _____
- KOKAIN _____
- MARIHUANA I HAŠIŠ _____
- BARBITURATI _____
- BENZODIAZEPINI _____
- MORFIN I HEROIN _____
- TRAM _____
- METADON _____
- MONO BUPRENORFIN _____

POTPIS

(14a)

JU Zavod za bolesti ovisnosti
Kantona Sarajevo

Nahorevska br.173, Sarajevo
tel: 033 / 257750

ODJELJENJE : NARKOMANIJA

Sarajevo, _____ 2017. godine.

Ime i prezime pacijenta _____

Broj protokola : _____

VRSTA PRETRAGA : Skrining test na narkotike i dr. psihoaktivne supstance

Vrsta hum. materijala:

URIN !!!

- AMFETAMINI _____
- METAMFETAMIN _____
- MDMA(XTC) _____
- KOKAIN _____
- MARIHUANA I HAŠIŠ _____
- BARBITURATI _____
- BENZODIAZEPINI _____
- MORFIN I HEROIN _____
- TRAM _____
- METADON _____
- MONO BUPRENORFIN _____

0421/0421-BASARA

POTPIS

JU Zavod za bolesti ovisnosti
Kantona Sarajevo (14a)

Nahorevska br.173,
Sarajevo
tel: 033 / 257750
fax : 033 / 257751

ODJELJENJE : NARKOMANIJA

Sarajevo, _____ 2017. godine.

Ime i prezime pacijenta _____

Broj protokola : _____

VRSTA PRETRAGA : Skrining test na narkotike i dr. psihohaktivne supstance

Vrsta hum. materijala:

URIN !!!

- AMFETAMINI _____
- METAMFETAMIN _____
- MDMA(XTC) _____
- KOKAIN _____
- MARIHUANA I HAŠIŠ _____
- BARBITURATI _____
- BENZODIAZEPINI _____
- MORFIN I HEROIN _____
- TRAM _____
- METADON _____
- MONO BUPRENORFIN _____

POTPIS

(14a)

JU Zavod za bolesti ovisnosti
Kantona Sarajevo

Nahorevska br.173, Sarajevo
tel: 033 / 257750

ODJELJENJE : NARKOMANIJA

Sarajevo, _____ 2017. godine.

Ime i prezime pacijenta _____

Broj protokola : _____

VRSTA PRETRAGA : Skrining test na narkotike i dr. psihohaktivne supstance

Vrsta hum. materijala:

URIN !!!

- AMFETAMINI _____
- METAMFETAMIN _____
- MDMA(XTC) _____
- KOKAIN _____
- MARIHUANA I HAŠIŠ _____
- BARBITURATI _____
- BENZODIAZEPINI _____
- MORFIN I HEROIN _____
- TRAM _____
- METADON _____
- MONO BUPRENORFIN _____

104274
POTPIS
BASARA

NORTON SKALA

Norton skala upotrebljava se u svrhu procjene rizika za nastanak dekubitusa. Mogući raspon bodova je od 5-20, pritom manji broj bodova ukazuje na veći rizik za nastanak dekubitusa.

Bodovi se interpretiraju na slijedeći način:

- 18-20 bodova: minimalni rizik
- 15-17 bodova: osrednji rizik
- 5-14 bodova: veliki rizik

ČINITELJ	OPIS/SKALA	BODOVI
Tjelesno stanje	Dobro	4
	Osrednje	3
	Loše	2
	Jako loše	1
Mentalno stanje	Pri svijesti	4
	Bezvoljan	3
	Smeten	2
	Stupor	1
Kretanje/aktivnost	Hoda sam	4
	Hoda uz pomoć	3
	Kreće se u kolicima	2
	Stalno u krevetu	1
Pokretljivost	Potpuna	4
	Blago ograničena	3
	Jako ograničena	2
	Nepokretan	1
Inkontinencija	Nije prisutna	4
	Povremeno	3
	Često urin	2
	Urin i stolica	1
UKUPNO		

121
Dr. Božidar
Pribićević
Sarajevo

MORSEOVA LJESTVICA ZA PROCJENU RIZIKA ZA PAD

U svrhu procjene rizika za pad preporučuje se Morseova ljestvica. Mogući raspon bodova je od 0 do 125 bodova. Dobiveni rezultat interpretira se na slijedeći način:

- 45 i više bodova - visok rizik
- 25-44 bodova - umjeren rizik
- 0-24 boda - nizak rizik.

FAKTOR RIZIKA	OPIS	BODOVI
Prethodni padovi	DA	25
	NE	0
Druge medicinske dijagnoze	DA	15
	NE	0
Pomagala pri kretanju	Namještaj Štak, štap, hodalica	30 15
	Ne koristi pomagala, mirovanje u krevetu, kretanje uz pomoć medicinske sestre, invalidska kolica	0
Infuzija	DA	20
	NE	0
Stav/premještanje	Oštećenje (nestabilan, poteškoće pri uspravljanju tijela)	20
	Slab	10
	Normalan/miruje u krevetu/nepokretan	0
Mentalni status	Zaboravlja ograničenja	15
	Orijentiran u odnosu navlastitu pokretljivost	0

15b BASARA

LISTA OKRETANJA PACIJENATA

Lista okretanja pacijenata se može upotrebljavati za organizaciju ZNJ na odjelima s većim brojem pacijenata, kod kojih postoji rizik za nastanak rane zbog pritiska.

Leda (doručak)	7:00-9:00	7:30-9:30	8:00-10:00
Desna strana	9:00-11:00	9:30-11:30	10:00-12:00 podne
Leda (ručak)	11:00-13:00	11:30-13:30	12:00-14:00
Ljeva strana	13:00-15:00	13:30-15:30	14:00-16:00
Desna strana	15:00-17:00	15:30-17:30	16:00-18:00
Leda (večera)	17:00-19:00	17:30-19:30	18:00-20:00
Ljeva strana	19:00-21:00	19:30-21:30	20:00-22:00
Desna strana	21:00-23:00	21:30-23:30	22:00 - 24:00 ponoć
Leda	23:00- 1:00	23:30- 1:30	24:00-2:00
Desna strana	1:00-3:00	1:30-3:30	2:00-4:00
Ljeva strana	3:00-5:00	3:30-5:30	4:00-6:00
Desna strana	5:00-7:00	5:30-7:30	6:00-8:00

Dic. dr. sci. med. K.
Prof. dr. sc. med. V.
Subspec.:

**TABLICA KRITIČNIH FAKTORA KATEGORIZACIJE
PACIJENATA**

16

Ime i prezime:		Datum rođenja:		Matični broj:	
Datum hospitalizacije:		ODJELJENJE:			
	FAKTOR KATEGORIZACIJE	1	2	3	4
1	Higijena				
2	Oblaćenje				
3	Hranjenje				
4	Eliminacija				
5	Hodanje, stajanje				
6	Sjedenje				
7	Premještanje, okretanje				
8	Rizik za pad				
9	Stanje svijesti				
10	Rizik za nastanak dekubitusa				
11	Vitalni znakovi				
12	Komunikacija				
13	Specifični postupci u zdravstvenoj njezi				
14	Dijagnostički postupci				
15	Terapijski postupci				
16	Edukacija				
BODOVI PO KATEGORIJAMA					
BODOVI UKUPNO					
KATEGORIJA		1	2	3	4

KATEGORIJA	BROJ BODOVA
1	16 – 26
2	27 – 40
3	41 – 53
4	54 – 64

AO427
ZDRAVSTVENA NEŠĆ. - BASARA
M. Š.

OPIS FAKTORA KATEGORIZACIJE PACIJENATA PO KATEGORIJAMA

Faktor kategorizacije	1	2	3	4
PROCJENA SAMOSTALNOSTI				
1. Lična higijena	Samostalan/potrebno pomagalo	Ovisan u višem stepenu, potrebna pomoć druge osobe	Ovisan u visokom stepenu, potrebna pomoć druge osobe i pomagala	Potpuno ovisan o drugim osobama i pomagalima
2. Oblačenje	Samostalan/potrebno pomagalo	Ovisan u višem stepenu, potrebna pomoć druge osobe	Ovisan u visokom stepenu, potrebna pomoć druge osobe i pomagala	Potpuno ovisan o drugim osobama i pomagalima
3. Hranjenje	Samostalan/potrebno pomagalo	Ovisan u višem stepenu, potrebna pomoć druge osobe	Ovisan u visokom stepenu, potrebna pomoć druge osobe i pomagala	Potpuno ovisan o drugim osobama i pomagalima
4. Eliminacija	Samostalan/potrebno pomagalo	Ovisan u višem stepenu, potrebna pomoć druge osobe	Ovisan u visokom stepenu, potrebna pomoć druge osobe i pomagala	Potpuno ovisan o drugim osobama i pomagalima
FIZIČKA AKTIVNOST				
5. Hodanje, stajanje	Samostalan/potrebno pomagalo	Ovisan u višem stepenu, potrebna pomoć druge osobe	Ovisan u visokom stepenu, potrebna pomoć druge osobe i pomagala	Potpuno ovisan o drugim osobama i pomagalima
6. Sjedenje	Samostalan/potrebno pomagalo	Ovisan u višem stepenu, potrebna pomoć druge osobe	Ovisan u visokom stepenu, potrebna pomoć druge osobe i pomagala	Potpuno ovisan o drugim osobama i pomagalima
7. Premještanje, okretanje	Samostalan/potrebno pomagalo	Ovisan u višem stepenu, potrebna pomoć druge osobe	Ovisan u visokom stepenu, potrebna pomoć druge osobe i pomagala	Potpuno ovisan o drugim osobama i pomagalima
8. Procjena rizika za pad(koristiti Morseovu skalu)	nema rizika	0-24 boda, nizak rizik	25-44 boda, umjeran rizik	45 i više bodova, visok rizik
9. Stanje svijesti	pri svijesti, orijentiran u vremenu i prostoru	smeten, somnolentan	stupor	predkoma, koma
10. Procjena rizika za nastanak dekubitusa (koristiti Norton skalu)	19-23 boda, nema rizika	15-18 bodova, prisutan rizik	13-14 bodova, umjeran rizik 10-12 bodova, visok rizik	9 i manje bodova, vrlo visok rizik
11. Vitalni znakovi	mjerjenje 1-2x dnevno	mjerjenje 3-4x dnevno	mjerjenje 6x dnevno	stalni monitoring
12. Komunikacija	bez teškoća, dobrih kognitivnih sposobnosti, razumije pišane i usmene upute bez potrebe za dodatnim	razumije usmene i pismene upute uz dodatna objašnjenja, ponavljanja i jezične prilagodbe	teško razumije usmene i pismene upute, potrebna su višestruka ponavljanja i provjere shvaćanja uputa, potrebna je prilagodba	ne razumije i ne shvaća usmene i pismene upute, potpuno ovisan o medicinskoj sestri ili ne može prenijeti

	objašnjenjima i ponavljanjima		pisanih i usmenih uputa i demonstracija (komunikacija medicinska sestra—pacijent; pacijent—medicinska sestra	poruku
13. Specifični postupci u zdravstvenoj njezi	nisu potrebni, samostalan	potrebiti su specifični postupci i minimalna pomoć medicinske sestre	potrebni su specifični postupci 2 i više puta dnevno i značajna pomoć medicinske sestre	specifične postupke u potpunosti obavlja medicinska sestra
14. Dijagnostički postupci	potrebno je objašnjenje postupka, nije potrebna specifična priprema, ni nadzor pacijenta po povratku s pretrage	potrebno je objašnjenje postupka, psihička priprema pacijenta, priprema pribora, prisutnost medicinske sestre tokom postupka	potrebno je objašnjenje postupka, psihička i fizička priprema pacijenta, priprema pribora, pratnja pacijenta na pretragu, medicinska sestra sudjeluje pri izvođenju pretrage, te nadzor pacijenta do 12 sati po završetku pretrage...	potrebno je objašnjenje postupka, psihička i fizička priprema pacijenta, priprema pribora, pratnja pacijenta na pretragu, medicinska sestra sudjeluje pri izvođenju pretrage, nadzor pacijenta 12-sata po završetku pretrage...
15. Terapijski postupci	primjena peroralne terapije, inhalacija, lokalne terapije do 4x dnevno, primjena terapije kisikom	primjena peroralne terapije, inhalacija, lokalne terapije 5 i više puta dnevno, primjena injekcija (i.e., s.c., i.m., i.v.), sudjelovanje u terapijskim punkcijama (abdominalna i pleuralna punkcija), radioterapija, samostalna, grupna i obiteljska terapija	intermitentna terapija (enteralna i parenteralna), primjena 24 satne infuzije u svrhu održavanja centralnog venskog puta, CAPD...	24 satna kontinuirana terapija (enteralna i parenteralna), i.v. cistostatska terapija, hemodializa, plazmafereza, biofiltracija, kontinuirani nadzor nad transfuzijom krvnih derivata, kontinuirani nadzor nad transplantacijom krvotvornih stanica...
16. Edukacija	potrebne su usmene i pismene upute o prilagodbama stila života u novonastaloj situaciji ili bolesti	potrebne su usmene i pismene upute, te demonstracija o prilagodbama stila života u novonastaloj situaciji ili bolesti, te provjera razumijevanja	potrebne su usmene i pismene upute, te demonstracija o prilagodbama stila života u novonastaloj situaciji ili bolesti, rad s obitelji, starateljem, značajnom osobom, te provjera razumijevanja	potrebno je uvježbavanje znanja i vještina pacijenta i porodice, usmene i pismene upute, te demonstracija o prilagodbama stila života u novonastaloj situaciji ili bolesti, rad s porodicom, starateljem, značajnom osobom, te provjera znanja i provjera potpune samostalnosti u primjeni znanja

25. Odbijanje hrane ili terapije
26. Mogućnost pada zbog djelovanja psihofarmaka
27. Narušena verbalna komunikacija
28. Poremećeni porodični odnosi
29. Promjene u ishrani, smanjen ili povećan unos hrane
30. Nemogućnost kontrole ljutnje
31. Poremećaj svijesti u/s delirijum tremensom
32. Apstinencijeske smetnje u/s nastankom delirijuma , tremor, otežana komunikacija, otežana pokretljivost
33. Visok rizik za pad i povrede
34. Febrilnos i tahikardija u/s delirijumom
35. Poremećaj integriteta kože
36. Inkontinencija urina i stolice
37. Smanjena pokretljivost u/s poremećajem svijesti ili u/s fizičkim onesposobljenjem
38. Tjeskoba ili anksioznost
39. Psjećaj hladnoće i ježenja u/s apstinencijalnom krizom
40. Visok rizik za dehidraciju
41. Visok rizik za suicid u/s osnovnom bolesti što se ogleda o razmišljanjima o smrti i besmislenosti življenja
42. Visok rizik za povredu

Seastrinska anamneza i utvrđivanje sestrinske dijagnoze omogućava prepoznavanje i riješavanje bolesnikovih zdravstvenih problema , što podrazumjeva plan i realizaciju zdravstvene njegе. Psihijatrica sestrinska anamneza je vrlo specifičan skup podataka o tjelesnim, psihološkim i socijalnim aspektima. Postavljanje sestrinske dijagnoze se vrši pomoću razgovora, opservacije, fizičkog pregleda, skala procijene i dokumentacije.

U radu sa ovisnicima medicinska sestra-tehničar mora da ima znanje i sposobnost opažanja.

Seastrinske vještine u psihijatriji su :

- ✓ Vještina njegovanja
- ✓ Vještina davanja terapije, prava doza, pravom pacijentu, u pravo vrijeme i pravom obliku
- ✓ Vještina davanja informacija, potsticati bolesnika da se bori i aktivno učestvuje u liječenju, bez praznih obećanja i lažne nade, a sve u cilju terapijske komunikacije
- ✓ Vještina socijalizacije, u toku liječenja razviti povjerenje
- ✓ Vještine zaštite, u slučaju opasnosti za sebe i druge potrebno ga je fiksirati, ne za kaznu već za pomoć, i za vrijeme fiksacije medicinska sestra- tehničar mora biti uz bolesnika
- ✓ Vještina opserviranja i prikupljanja informacija, обратити pažnju na fizički izgled, higijenu, puls i krvni pritisak, temperaturu, disanje, boju kože, pokretljivost, stanje dok spava, stanje pri aplikaciji terapije, stanje za vrijeme obroka, stanje za vrijeme aktivnosti na odjeljenju
- ✓ Vještina komunikacije, tri su stila komunikacije:
  - Agresivni- narušava prava drugih
  - Pasivni, očekuje od drugih da pogode njihove želje i misli
  - Asertivni, najpoželjniji, to su osobe koje znaju šta žele ostvariti uvažavajući sebe i druge i u skladu sa realitetom

Medicinska sestra- tehničar kada odašilje poruke pacijentu one treba da su direktnе, otvorene,pravovremene, ne dvomislene, također poruke trebaju biti istinite i podržavajuće.

- Vještina slušanja, aktivno i svjesno slušanje , sa empatijom
- Vještina terapijskog odnosa podrazumijevaju: strpljenje,poštivanje ličnosti bolesnika i prihvatanje sa svim njegovim vrijednostima,razvijanje saradničkog odnosa,izlaženje u susret u skladu sa pravilima i kućnim redom,pomoći pri usvajanju novih oblika ponašanja, poštivanje etike i etičnosti kao i poštivanje ljudskih prava i prava pacijenata
- Vještina savjetovanja, izbjegavati dati gotove odgovore i upute, ohrabriti pacijenta da sam donosi odluke i rješenja
- Vještine sugestije i nagovaranja, npr. da pojede obrok, da popije terapiju,da dode na grupne oblike rada. To radno strpljivo,umjereno i uporno.
- Vještina vođenja male grupe. Medicinska sestra- tehničar u radu sa ovisnicima treba biti ospozobljenja za rad u maloj grupi koja je usmjerena na zadatok,cilj.

Sestrinska dijagnoza – je klinička procijena odgovora pacijenta na akutne i potencijalne zdravstvene probleme.Sestrinska dijagnoza je osnov za izbor sestrinskih intervencija, usmjerena na postizanje cilja za koji je odgovorna medicinska sestra – tehničar.
Definisati cilj znači ostvariti željeni ali realan cilj ishoda zdravstvene njegе.Cilj je potrebno jasno formulirati i treba da se odnosi na bolesnika a ne na intervenciju, te je važno da je dovoljno specifičan da se može evaluirati.
Intervencije moraju biti uskladene sa cijem, realne i logične.

Plan zdravstvene njegе znači:

- Utvrditi prioritete
- Definisati cilj
- Odabrati intervencije
- Implementirati plan
- Evaluirati cilj i plan

Primjeri plana zdravstvene njegе:

I. NESANICA / POREMECAJ SNA

Cilj: Postizanje kvalitetnog sna i spavanja

Intervencije: poticati bolesnika na što više dnevnih aktivnosti tokom dana, ne dozvoliti dnevno spavanje više od jednog sata poslije podne, savjetovati aktivnosti lakšem usnivanju kao što su tuširanje i čaj od kamilice, osigurati mirnu okolinu, pogasiti svjetla tokom noći, dati na vrijeme propisanu terapiju

2. NESARADNJA

Cilj: usvajanje prihvatljivih oblika ponašanja

Intervencije: uspostaviti adekvatan kontakt povjerenja, motivisati na važnost liječenja i ostanak na liječenju, ponašati se asertivno, zatražiti saradnju saradnika, upoznati bolesnika sa kućnim redom i uključiti ga u dnevne obaveze odjeljenja i grupne oblike rada

3. VISOK RIZIK ZA AGRESIVNOST

Cilj: kontrola agresije

Intervencije: sa bolesnikom uspostaviti odnos povjerenja, ponašati se asertivno, ne dozvoliti manipulaciju, razgovarati mirno, ne povisiti galas, izbjegavati provocirajuće faktore, kod razgovora osigurati mirno okruženje, potsticati da verbalizira svoje frustracije, omogućiti individualni psihosocijalni tretman, savjetovati bolesnika da kontroliše svoju agresiju

4. VISOK RIZIK ZA PAD I POVREDE ILI NEMIR U/S INTOKSICACIJOM SA ALKOHOLOM

Cilj: Tokom hospitalizacije neće biti padova i ozlijeda

Intervencije: smanjiti rizik za pad i ozljede kontinuiranom opservacijom i praćenjem, pružati fizičku pomoć, pri ne saradnji koristiti mehanička sredstva-ugrade za krevet i fiksaciju, dogovorati sa bolesnikom da kod ustajanja traži pomoć, u toku čišćenja podova je dozvoliti kretanje po mokrom podu.

5. POREMEĆAJ INTEGRITETA KOŽE

Cilj: integritet kože će biti očuvan, bolesnik neće dobiti dekubitus

Intervencije : pratiti stanje kože, Poduzeti preventivne mjere- kupanje, sušenje kože, zaštiti kožu kremom ili uljem, masirati predilekciona mjesta, postoljinu održavati suhom, čistom zategnutom, posebno kod fiksacije paziti na mjesta koja su fiksirana i pridržavati se procedure fiksacije, pratiti pojavu svrbeža (zbog oštećenja jetre) te mogućnost samoozlijedivanja, koristiti antidekubitalna pomagala, redovno mjenjati položaj bolesnika

6. VISOK RIZIK OD „ŠTEKANJA TERAPIJE“

Cilj: bolesnik neće manipulisati sa terapijom, bolesnik će sigurno popiti svoju terapiju

Intervencije : Uspostaviti stalni nadzor u intervenciji, djeliti terapiju tako da ulazi jedan po jedan pacijent, obezbjediti da svaki pacijent sa saobom doneše čašu sa vodom, u slučaju sumnje provjeriti špatulom usta pacijenta, u slučaju i dalje sumnje detaljno pregledati pacijenta i obavjesti lječara, upozorti na potpisani terapijski ugovor, verbalno upozoriti da štekanje terapije može rezultirati otpustom, osigurati psihološku podršku, organizirati grupe na temu vašnosti terapije i manipulacije terapije.

Sarajevo, 27.12.2017.

Pripremila: Magbula Grabovica, - Članak o rizicima i terapiji

SESTRINSKE DIJAGNOZE

Sestrinska dijagnoza opisuje probleme nastale uslijed bolesti i zahtjeva intervencije medicinske sestre – zdravstvenu njegu.

3 komponente sestrinske dijagnoze:

- I- P= Problem
- II- E= Etiološki faktor „zbog“ i, u vezi „sa“
- III- S= Simptom- šta se ispoljava

Jedna dijagnoza opisuje jedan problem

Što je medicinski podatak (simptom) npr: svrbež u zdravstvenoj njezi je problem koji treba rješavati.

Odgovornost medicinske sestre-tehničara je da prepozna problem, simptom, napravi plan prevencije rješavanja ili da uspostavi kontrolu nad problemom.

NEKE OD PSIHIJATRIJSKIH SESTRINSKIH DIJAGNOZA:

1. Visok rizik za unošanje lijekova / „štekanje“ u vezi sa zloupotrebom istih
2. Smanjena mogućnost brige o sebi u vezi sa poremećenim higijenskim navikama
3. Snižena motivacija u vezi sa održavanjem lične higijene
4. Nemir u/s intoksikaciji sa alkoholom
5. Visok rizik od agresivnosti u vezi sa nepoštivanjem kućnog reda i pravila
6. Žudnja za psihohaktivnom supstancom
7. Strah od apstinencijske krize
8. Visok rizik za recidiv
9. Visok rizik od groznice u vezi sa povišenom temperaturom
10. Distanciranje od grupe – izolacija u vezi sa obavezama u grupi
11. Pasivnost na grupnim oblicima rada
12. Smanjen unos hrane u/s gubitkom apetita
13. Smanjen unos tekućine u/s sa gubitkom apetita i interesa za hranu i tekućinu
14. Visok rizik za napuštanje liječenja u vezi sa neprihvatanjem kućnog reda, strahom od apstinencijskih tegoba ili žudnjom za psihohaktivnom supstancom
15. Visok rizik za unošenje nemira među hospitalizirane pacijente
16. Oštećena, crvena koža u vezi sa aplikacijom psihohaktivnih supstanci
17. Nesanica u vezi sa apstinencijskim tegobama
18. Poremećaj spavanja
19. Žudnja za unsom velike količine lijekova
20. Ponovljeni osjećaj žudnje
21. Opstipacija
22. Proliv
23. Povraćanje
24. Visok rizik od nastanka dekubitusa u vezi sa smanjenom fizičkom pokretljivosti pacijenta

25. Odbijanje hrane ili terapije
26. Mogućnost pada zbog djelovanja psihofarmaka
27. Narušena verbalna komunikacija
28. Poremećeni porodični odnosi
29. Promjene u ishrani, smanjen ili povećan unos hrane
30. Nemogućnost kontrole ljutnje
31. Poremećaj svijesti u/s delirijum tremensom
32. Apstinencije smetne u/s nastankom delirijuma , tremor, otežana komunikacija, otežana pokretljivost
33. Visok rizik za pad i povrede
34. Febrilnos i tahikardija u/s delirijumom
35. Poremećaj integriteta kože
36. Inkontinencija urina i stolice
37. Smanjena pokretljivost u/s pormećajem svijesti ili u/s fizičkim onesposobljenjem
38. Tjeskoba ili anksioznost
39. Psjećaj hladnoće i ježenja u/s apstinencijalnom krizom
40. Visok rizik za dehidraciju
41. Visok rizik za suicid u/s osnovnom bolesti što se ogleda o razmišljanjima o smrti i besmislenosti življenja
42. Visok rizik za povredu

Seastrinska anamneza i utvrđivanje sestrinske dijagnoze omogućava prepoznavanje i rješavanje bolesnikovih zdravstvenih problema , što podrazumjeva plan i realizaciju zdravstvene njegе. Psihijatrica sestrinska anamneza je vrlo specifičan skup podataka o tjelesnim, psihološkim i socijalnim aspektima. Postavljanje sestrinske dijagnoze se vrši pomoću . razgovora, opservacije, fizičkog pregleda, skala procijene i dokumentacije.

U radu sa ovisnicima medicinska sestra-tehničar mora da ima znanje i sposobnost opažanja.

Seastrinske vještine u psihijatriji su :

- ✓ Vještina njegovanja
- ✓ Vještina davanja terapije, prava doza, pravom pacijentu, u pravo vrijeme i pravom obliku
- ✓ Vještina davanja informacija, poticati bolesnika da se bori i aktivno učestvuje u liječenju, bez praznih obećanja i lažne nade, a sve u cilju terapijske komunikacije
- ✓ Vještina socijalizacije, u toku liječenja razviti povjerenje
- ✓ Vještine zaštite, u slučaju opasnosti za sebe i druge potrebno ga je fiksirati , ne za kaznu već za pomoć, i za vrijeme fiksacije medicinska sestra- tehničar mora biti uz bolesnika
- ✓ Vještina opserviranja i prikupljanja informacija , обратити pažnju na fizički izgled, higijenu, puls i krvni pritisak, temperaturu, disanje, boju kože, pokretljivost, stanje dok spava, stanje pri aplikaciji terapije, stanje za vrijeme obroka, stanje za vrijeme aktivnosti na odjeljenju
- ✓ Vještina komunikacije, tri su stila komunikacije:
  - Agresivni- narušava prava drugih
  - Pasivni , očekuje od drugih da pogode njihove želje i misli
  - Asertivni, najpoželjniji, to su osobe koje znaju šta žele ostvariti uvažavajući sebe i druge i u skladu sa realitetom

Medicinska sestra- tehničar kada odašilje poruke pacijentu one treba da su direktnе, otvorene, pravovremene, ne dvomislene, također poruke trebaju biti istinite i podržavajuće.

- Vježtina slušanja, aktivno i svjesno slušanje , sa empatijom
- Vježtina terapijskog odnosa podrazumijevaju: strpljenje, poštivanje ličnosti bolesnika i prihvatanje sa svim njegovim vrijednostima, razvijanje saradničkog odnosa, izlaženje u susret u skladu sa pravilima i kućnim redom, pomoći pri usvajanju novih oblika ponašanja, poštivanje etike i etičnosti kao i poštivanje ljudskih prava i prava pacijentata
- Vježtina savjetovanja, izbjegavati dati gotove odgovore i upute, ohrabriti pacijenta da sam donosi odluke i rježenja
- Vježtine sugestije i nagovaranja, npr. da pojede obrok, da popije terapiju, da dođe na grupne oblike rada. To radno strpljivo, umjereno i uporno.
- Vježtina vodenja male grupe. Medicinska sestra- tehničar u radu sa ovisnicima treba biti sposobljena za rad u maloj grupi koja je usmjerena na zadatak, cilj.

Sestrinska dijagnoza – je klinička procijena odgovora pacijenta na akutne i potencijalne zdravstvene probleme. Sestrinska dijagnoza je osnov za izbor sestrinskih intervencija, usmjerena na postizanje cilja za koji je odgovorna medicinska sestra – tehničar. Definisati cilj znači ostvariti željeni ali realan cilj ishoda zdravstvene njegе. Cilj je potrebno jasno formulisati i treba da se odnosi na bolesnika a ne na intervenciju, te je važno da je dovoljno specifičan da se može evaluirati. Intervencije moraju biti uskladene sa cijem, realne i logične.

Plan zdravstvene njegе znači:

- Utvrditi prioritete
- Definisati cilj
- Odabrati intervencije
- Implementirati plan
- Evaluirati cilj i plan

Primjeri plana zdravstvene njegе:

1. NESANICA / POREMECAJ SNA

Cilj: Postizanje kvalitetnog sna i spavanja

Intervencije: poticati bolesnika na što više dnevnih aktivnosti tokom dana, ne dozvoliti dnevno spavanje više od jednog sata poslije podne, savjetovati aktivnosti lakšem usnivanju kao što su tuširanje i čaj od kamilice, osigurati mirnu okolinu, pogasiti svjetla tokom noći, dati na vrijeme propisanu terapiju

2. NESARADNJA

Cilj: usvajanje prihvatljivih oblika ponašanja

Intervencije: uspostaviti adekvatan kontakt povjerenja, motivisati na važnost liječenja i ostanak na liječenju, ponašati se asertivno, zatražiti saradnju saradnika, upoznati bolesnika sa kućnim redom i uključiti ga u dnevne obaveze odjeljenja i grupne oblike rada

3. VISOK RIZIK ZA AGRESIVNOST

Cilj: kontrola agresije

Intervencije: sa bolesnikom uspostaviti odnos povjerenja, ponašati se asertivno, ne dozvoliti manipulaciju, razgovarati mirno, ne povisiti galas, izbjegavati provocirajuće faktore, kod razgovora osigurati mirno okruženje, potsticati da verbalizira svoje frustracije, omogućiti individualni psihosocijalni tretman, savjetovati bolesnika da kontroliše svoju agresiju

4. VISOK RIZIK ZA PAD I POVREDE ILI NEMIR U/S INTOKSICACIJOM SA ALKOHOLOM

Cilj: Tokom hospitalizacije neće biti padova i ozlijeda

Intervencije: smanjiti rizik za pad i ozljede kontinuiranom opservacijom i praćenjem, pružati fizičku pomoć, pri ne saradnji koristiti mehanička sredstva-ograde za krevet i fiksaciju, dogovorati sa bolesnikom da kod ustajanja traži pomoć, u toku čišćenja podova je dozvoliti kretanje po mokrom podu.

5. POREMEĆAJ INTEGRITETA KOŽE

Cilj: integritet kože će biti očuvan, bolesnik neće dobiti dekubitus

Intervencije : pratiti stanje kože, poduzeti preventivne mjere- kupanje, sušenje kože, zaštiti kožu kremom ili uljem, masirati predilekciona mjesta, postoljinu održavati suhom, čistom zategnutom, posebno kod fiksacije paziti na mjesta koja su fiksirana i pridržavati se procedure fiksacije, pratiti pojavu svrbeža (zbog oštećenja jetre) te mogućnost samoozlijedivanja, koristiti antidekubitalna pomagala, redovno mjenjati položaj bolesnika

6. VISOK RIZIK OD „ŠTEKANJA TERAPIJE“

Cilj: bolesnik neće manipulisati sa terapijom, bolesnik će sigurno popiti svoju terapiju

Intervencije : Usputaviti stalni nadzor u intervenciji, djeliti terapiju tako da ulazi jedan po jedan pacijent, obezbjediti da svaki pacijent sa saobom donese čašu sa vodom, u slučaju sumnje provjeriti špatulom usta pacijenta, u slučaju i dalje sumnje detaljno pregledati pacijenta i obavjesti ljekara, upozorti na potpisani terapijski ugovor, verbalno upozoriti da štekanje terapije može rezultirati otpustom, osigurati psihološku podršku, organizirati grupe na temu vašnosti terapije i manipulacije terapije.

Sarajevo, 27.12.2017.

Pripremila: Magbula Grabovska, mr.zdravstvene njage i terapije